

Vlaams
Parlement

ingediend op **315** (2019-2020) – Nr. 1
18 mei (2019-2020)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden,
Internationale Samenwerking en Toerisme
uitgebracht door Annick Lambrecht

over de aanpak van de coronacrisis
in het beleidsveld Toerisme

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme:

Voorzitter: Cathy Coudyser.

Vaste leden:

Cathy Coudyser, Maarten De Veuster, Philippe Muyters, Joris Nachtergaele, Karl Vanlouwe;
Johan Deckmyn, Kristof Slagmulder, Frieda Verougstraete-Deschacht;
Karin Brouwers, Vera Jans;
Emmily Talpe, Bart Tommelein;
Tine Van den Brande, Jeremie Vaneeckhout;
Annick Lambrecht.

Plaatsvervangers:

Maaïke De Vreese, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Steven Vandeput, Manuela Van Werde;
Adeline Blancquaert, Stefaan Sintobin, Anke Van dermeersch;
Martine Fournier, Orry Van de Wauwer;
Jean-Jacques De Gucht, Marino Keulen;
Mieke Schauvliege, Chris Steenwegen;
Steve Vandenberghe.

Toegevoegde leden:

Jos D'Haese.

INHOUD

1. Toelichting door minister Zuhal Demir.....	4
1.1. Gevolgen	4
1.2. Oprichting taskforce	4
1.3. Relanceplan binnenlands toerisme.....	5
1.4. Relancebeleid buitenlands toerisme	6
1.5. Steunmaatregelen voor de toeristische sector.....	8
1.6. Steunmaatregelen per deelsector.....	8
1.7. Specifieke vragen	11
2. Aanvullende vragen van de leden	13
2.1. Interventie van Annick Lambrecht.....	13
2.2. Interventie van Karin Brouwers	13
2.3. Interventie van Kristof Slagmulder	14
2.4. Interventie van Emmily Talpe	15
2.5. Interventie van Jeremie Vaneeckhout	15
2.6. Interventie van Maarten De Veuster	17
2.7. Interventie van Bart Tommelein.....	17
2.8. Interventie van Joris Nachtergaele	19
2.9. Interventie van Steven Coenegrachts	19
2.10. Interventie van Cathy Coudyser	19
3. Antwoorden van minister Zuhal Demir	21

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking en Toerisme hield op 21 april 2020 een gedachtewisseling met minister Zuhail Demir over de impact van de coronacrisis op toerisme. Ter voorbereiding werd aan de leden gevraagd hun vragen vooraf door te geven. Deze werden door de minister vervolgens per thema beantwoord.

(Tijdens de vergadering waren alleen de commissievoorzitter en commissiesecretaris fysiek in de commissiezaal aanwezig. De vaste leden, plaatsvervangende leden en de toegevoegde leden van de commissie kregen de mogelijkheid om online aan de vergadering deel te nemen via het platform Zoom. Andere volksvertegenwoordigers konden alleen na motivering online aan de vergadering deelnemen.)

1. Toelichting door minister Zuhail Demir

Hoewel de coronacrisis in de eerste plaats een gezondheidscrisis is, zijn de gevolgen ook voor de toeristische sector immens. Sinds half februari kwamen de eerste annuleringen binnen. Er waren heel wat annuleringen van vluchten van Italië naar Vlaanderen. De toeristische sector heeft als eerste sector in de klappen gedeeld, en het zal nog lang duren voor de sector opnieuw op gang komt. De minister wijst in dat verband ook naar de krimp van de Belgische economie, waarvan de toeristische sector een belangrijk onderdeel is. Dit jaar zou die 8 procent bedragen. Alle deelsectoren van de toeristische sector zijn heel zwaar getroffen.

Daarnaast is er ook de manier waarop België de sterfte door COVID-19 rapporteert. Door de huidige systematiek van rapportering zit België steeds in de top van de landen met een heel grote impact. België wordt in het buitenland dan ook als een 'high risk country' gezien. De toeristische sector wees er de minister op dat dat ook een nefaste impact zal hebben op het inkomende toerisme, op het imago van het land, en vooral van Vlaanderen, in het buitenland. Ook daar moet men dus bij stilstaan.

1.1. Gevolgen

De minister kan nu nog niet volledig de gevolgen op middellange termijn inschatten, aangezien ze geen concreet zicht heeft op de exitstrategie voor deze crisis. Bovendien zijn de diverse schakels van de toerismeketen met elkaar verbonden. Het heeft bijvoorbeeld weinig zin dat een hotel of B&B open mag, als de musea niet kunnen worden bezocht. Op dit moment is het koffiedik kijken hoe de heropening zal gebeuren. De minister vindt het heel belangrijk dat men een perspectief geeft en duidelijkheid biedt, zodat het heropstarten goed kan worden voorbereid. Ook de sector vraagt duidelijkheid.

Voor maart is het verlies becijferd. De initiële berekening sprak over 1,7 miljard euro. Voor april is er al 1,9 miljard euro omzetverlies in de toeristische sector gerapporteerd. De berekeningen gebeuren in samenspraak met economische experts van Statistiek Vlaanderen en zijn gebaseerd op de input-outputtabellen van de Vlaamse toeristische satellietrekeningen. De toeristische sectoren die hieronder vallen zijn: logies, accommodaties, personenvervoer, reisbureaus, restaurants, cafés, reisorganisatoren, gidsen, diensten voor congressen, beurzen, diensten voor cultuur, diensten voor recreatie en sport, kleinhandel en kleinhandel van toerismegoederen. Het gaat dus over het gezamenlijke verlies in één maand in al die sectoren. Voor het monitoren van de jeugdsector werkt Toerisme Vlaanderen samen met het Centrum voor Jeugdtoerisme.

1.2. Oprichting taskforce

Toerisme Vlaanderen heeft van in het begin van de crisis een taskforce opgericht met de provinciale toeristische organisaties en de kunststeden om samen

bestaande initiatieven op te schalen en extra activiteiten te ontwikkelen die het binnenlandse toerisme opnieuw op gang kunnen brengen. Het samenwerkingsverband heeft als werktitel Vlaanderen Vakantieland 2.0. De taskforce bestaat uit de directeurs van de provinciale toerismediensten, van de Vlaamse kunststeden en van Toerisme Vlaanderen. Donderdag 23 april is er een volgend overleg.

De huidige samenwerking doet geen afbreuk aan de bevoegdheidsverdeling en taakverdeling die vandaag gelden in het toeristische beleid. Bij de eerste interne staatshervorming van 2012 werden de provincies en de steden bevoegd voor de interne markt en Toerisme Vlaanderen voor de internationale markt. De lokale besturen zijn uiteraard ook betrokken partij via de provinciale diensten. Het is ook belangrijk dat de sector zelf wordt gehoord. Op 11 maart was er al een overleg met de vertegenwoordigers van de sector. Hun bezorgdheden worden meegenomen bij het uitwerken van het steun- en herstelbeleid.

Nu de contouren van de samenwerking tussen Toerisme Vlaanderen en de provinciale toeristische organisaties en de kunststeden duidelijk zijn, worden eerstdaags de sleutelfiguren vanuit de private sector toegevoegd aan de taskforce. De taskforce zal ook nauw samenwerken met externe deskundigen, onder meer op het vlak van gezondheid en veiligheid.

1.3. Relanceplan binnenlands toerisme

Wat het relancebeleid betreft, zal het binnenlandse toerisme de eerste vorm en gedurende een zekere tijd ook de enige vorm van toerisme zijn die weer opstart. Daarom bekijkt men, samen met alle partners, een goed plan van aanpak met verschillende sporen. Als iedereen gehoord is, wordt dit plan binnenkort ingediend. Het omvat op zijn minst de volgende sporen voor het binnenlandse toerisme: een doordacht plan voor het bezoekersmanagement in Vlaanderen met een slimme, evenwichtige manier van spreiding; een campagne die de waarde van vakantie in eigen land in de kijker zal zetten; acties en maatregelen ten slotte om de zorgbehoevende Vlamingen weer te laten genieten van het recht op vakantie.

Over het wanneer en hoe van de opstart heerst momenteel nog heel wat onduidelijkheid. Daarom is het voor minister Demir nog niet mogelijk om daar iets zinnigs over te zeggen. Zij volgt de ontwikkelingen uiteraard op de voet en heeft contacten met de buurlanden hieromtrent. Ze wacht dus niet passief af, maar werkt actief aan een doordacht plan waarbij de sector wordt betrokken. Uiteraard is er ook plaats voor streek-, stads- en dorpseigen initiatieven. De minister gelooft in de kracht van de samenwerking en de macht van sterke verhalen.

De minister komt bij de vragen in verband met mogelijke capaciteitsproblemen. Specifiek voor de logiescapaciteit verwacht men een mogelijk probleem op bepaalde piekmomenten aan de kust. Dat is op zich geen nieuw probleem maar dat zal nu meer meespelen. De kustburgemeesters zijn druk aan het overleggen. In een gemiddelde zomer ligt de bezetting in de hotels aan de kust rond 95 procent, in september op 65 procent. In de meeste kunststeden is de bezettingsgraad vaak hoog. Een groot deel van de markt daar komt uit het buitenland. Er zullen dus veel lege kamers zijn als die niet worden ingevuld door de binnenlandse bezoekers.

In Vlaanderen en Brussel zijn er momenteel ruim 25.000 toeristische logies, vooral vakantiewoningen, B&B's en hotels. Samen hebben zij meer dan 300.000 commerciële slaappleaatsen. Het grootste aanbod hiervan zit bij de vakantiewoningen en de hotels. 43 procent van de slaappleaatsen bevindt zich aan de kust en 18 procent in onze kunststeden. Daarnaast zijn er nog bijna 500.000 slaappleaatsen in tweede verblijven aan de kust. Als men de zomermaanden per deelbestemming in Vlaanderen bekijkt, dan is van de overnachtingen aan de kust 22 procent buitenlands, in de kunststeden is dat 75 procent en in de rest van Vlaanderen 19 procent.

Volgens minister Demir zal de vrije capaciteit afhankelijk zijn van het aantal Vlamingen/Belgen dat in eigen land op reis wil gaan, de normale gemiddelde bezettingsgraad in bepaalde deelbestemmingen in Vlaanderen en de grootte van het aandeel buitenlandse bezoekers in normale omstandigheden. Toerisme Vlaanderen heeft altijd ingezet op de verspreiding in tijd en ruimte van de bezoekers, maar dat zal in de postcoronaperiode nog belangrijker zijn dan voorheen. Er wordt nu bekeken hoe men ervoor kan zorgen dat niet iedereen op hetzelfde ogenblik naar de kust trekt en hoe men ook andere verborgen parels kan gaan ontdekken.

1.4. Relancebeleid buitenlands toerisme

Op dit ogenblik is er geen internationaal toerisme mogelijk. Vlamingen kunnen niet naar het buitenland op vakantie en hetzelfde geldt voor buitenlandse toeristen die naar Vlaanderen willen komen. Toerisme Vlaanderen stemt daar zijn werking op af.

Men gaat uit van drie fasen. In de huidige fase geldt dat men thuis in zijn kot moet blijven. Daarna zal men zijn kot mogen verlaten en op vakantie mogen in eigen land. In de derde en laatste fase 'welkom buitenlanders' zal er waarschijnlijk nog een onderscheid zijn bij de buitenlandse bezoekers, afhankelijk van het land van herkomst. Omdat er nog geen enkele timing van deze fases is, werkt men met meerdere scenario's. Er is ook geen enkele indicatie dat de eerste buitenlandse bezoekers uit de buurlanden komen. Het zou perfect kunnen dat de opening van de grenzen een afspraak is op het niveau van Schengen en dus voor alle Europese landen geldt. Wat ook het scenario wordt, voor de minister primeert hier de volksgezondheid.

Naast 'mogen' is er natuurlijk ook 'willen'. Het is niet omdat mensen op reis naar het buitenland mogen, dat ze meteen lange en verre reizen willen maken. Dergelijke reizen vereisen enige planning op voorhand, en er speelt ook een grote onzekerheid. Minister Demir vermoedt dat citytrips naar een buurland de eerste vorm van buitenlandse reizen worden. Toerisme Vlaanderen monitort via zijn buitenlandnetwerk niet alleen de evolutie van COVID-19, maar ook de reisintenties. Zo kan men inspelen op de juiste landen op het juiste moment. A priori budgetten apart zetten en in hokjes stoppen, belet een flexibele en marktgerichte werking. Bovendien verdeelt Toerisme Vlaanderen de budgetten nooit per land, maar per thema.

Dat we momenteel in de fase van 'blijf in uw kot' zitten, betekent niet dat de buitenlandwerking van Toerisme Vlaanderen volledig stilligt, geeft de minister aan. Het zou de slechtst denkbare strategie zijn om nu de internationale samenwerkingen en partners de rug toe te keren. Meer dan ooit moet men er voor de toeristen of klanten zijn. De bestaande bezoekers moeten goed verzorgd worden, zodat men ze niet verliest na deze crisis. Toerisme Vlaanderen werkt daarom aan acties die passen in het scenario van 'blijf in uw kot'. Het gaat om acties die bijdragen aan de volgende doelstellingen: zorg dragen voor de bestaande klanten, solidariteit en hulp bieden aan diegenen die het nodig hebben, zinvol blijven communiceren over de troeven van Vlaanderen zelfs al kun je ze niet beleven, en Vlaanderen als vakantieplek opwaarderen.

Tegelijkertijd worden ook de tweede en derde fase voorbereid. Er wordt hard gewerkt om de heropstart in het buitenland voor te bereiden. Eerder geplande samenwerkingen worden verschoven. De minister geeft enkele voorbeelden van wat touroperators, reisagentschappen en transportbedrijven zelf hebben voorgesteld. De samenwerking met Deutsche Bahn, oorspronkelijk gepland voor juni 2020, wordt niet geannuleerd. Het is de bedoeling hiermee te starten zodra dat mogelijk is. Een gespecialiseerde Amerikaanse biertouroperator brengt jaarlijks heel wat groepen naar de brouwerijen. Deze touroperator wil nu al een aanbod ontwikkelen om zijn klanten warm te maken om voor volgend jaar te boeken. Dat zijn voorbeelden van contacten die warm worden gehouden.

Er zijn ook acties geschrapt. Er was een actie in China en Japan met betrekking tot de Van Eycktentoonstelling. Aangezien het coronavirus in december 2019 al volop woedde in China, had het geen zin te proberen die mensen hiernaartoe te brengen.

Het eerste project dat klaar zal zijn, is het Ensorproject in Oostende. Het is de bedoeling het huis van James Ensor te openen en acties ten aanzien van de buurlanden te ondernemen zodra dat mogelijk is. Dit gebeurt uiteraard in samenwerking met de dienst Toerisme van de stad Oostende.

Heel wat activiteiten in Vlaanderen zijn niet geannuleerd, maar uitgesteld. De Ronde van Vlaanderen vindt hoogstwaarschijnlijk in het najaar van 2020 plaats. De World Choir Games zijn uitgesteld tot 2021.

Door de troeven van Vlaanderen relevant te houden, wordt ook voor de individuele culturele meerwaardezoeker uit het buitenland gezorgd. In samenwerking met de partner Flanders Classics is een virtuele Ronde van Vlaanderen georganiseerd. De internationale pers heeft hierover massaal bericht. De Ronde van Vlaanderen heeft nooit eerder het nieuws op de nationale televisie in Australië gehaald. Op die manier wordt verder aan de missie gewerkt en wordt Vlaanderen internationaal onder de aandacht gebracht.

Specifiek voor het congresstoerisme is Toerisme Vlaanderen paradoxaal genoeg nog actiever dan voorheen. Toerisme Vlaanderen moet heel wat internationale congresorganisatoren ervan overtuigen hun congres in Vlaanderen uit te stellen en niet te annuleren. Daarnaast hebben de congresorganisatoren nu ook meer tijd om hun congressen in 2022 en 2023 te plannen.

Ook andere professionele partners, zoals touroperators en reisagentschappen in het buitenland, vragen bijkomende steun zoals correcte informatie over de situatie in België, incentives en garantieprogramma's voor boekingen.

Omdat nagenoeg elk land ook een toeristische bestemming is, zal de internationale concurrentie zeer groot zijn. Nu al slaan vliegtuigmaatschappijen potentiële klanten met dumpingprijzen om de oren. Daarom is het nu zaak om op een slimme manier partnerships op te starten.

Dat alles zorgt ervoor dat het op dit moment onduidelijk is hoeveel middelen er in 2020 minder in het buitenland besteed zullen worden. De structurele heroriëntering van de middelen zal vooral een heroriëntering in de tijd zijn. In dat licht wordt het promotieplan dat Toerisme Vlaanderen voor 2020 had uitgewerkt, omgevormd naar een masterplan voor 2020 én 2021.

Door het relatief hoge aantal sterfgevallen in België heeft België ondertussen wel het label van 'high risk country' gekregen, wat gevolgen kan hebben. Ook de sector heeft daar al op gewezen. Desondanks gelooft de minister dat de meerwaardezoekers, dé doelgroep van het Vlaamse toerismebeleid, de weg naar Vlaanderen zullen blijven vinden, mede dankzij de successen die Vlaanderen als regio de afgelopen jaren heeft geboekt.

Wat congresstoerisme betreft, mikt de minister op congressen die gaan over een van de economische groeisectoren waar Vlaanderen sterk in staat, bijvoorbeeld hernieuwbare energie. Congrestoerisme is niet alleen op economisch vlak belangrijk, maar ook op toeristisch vlak: deelnemers aan dergelijke congressen verkennen tijdens hun verblijf vaak de regio waar het congres plaatsvindt.

Inzake vrijetijdstoerisme is de minister ervan overtuigd dat het beleid moet blijven inzetten op de unieke troeven van Vlaanderen, zodat het zo de echt geïnteresseerde toeristen, de meerwaardezoekers, aantrekt. Een goed voorbeeld van die

aanpak is het Vlaamse Meestersprogramma, dat een groot succes was. Een dergelijke aanpak zal Vlaanderen zeker helpen om vanaf nu en in de toekomst aan een zeer evenwichtig, bewust en duurzaam toerisme te bouwen dat niet alleen toeristische bedrijven ten goede komt, maar de hele regio, provincie, stad enzovoort.

1.5. Steunmaatregelen voor de toeristische sector

De minister stapt vervolgens over op de vragen inzake steunmaatregelen voor de toeristische sector. De coronacrisis laat zich natuurlijk ook heel hard voelen in de sector. Die vraagt op dit moment vooral om ondersteuning om de crisis economisch te overleven en de heropstart in goede banen te leiden. Dat was ook de focus die minister Demir en haar kabinet de afgelopen dagen gelegd hebben.

Bij de taskforce van minister Crevits voor de economische sector zat de toeristische sector bewust mee aan tafel, zodat die ook toegang krijgt tot de steunmaatregelen. Minister Demir denkt daarbij aan de hinderpremie, de coronacompensatiepremie, de vrijstellingen van belastingen, de waarborgregelingen, de nieuwe achtergestelde lening, de PMV-ondersteuning (Participatie Maatschappij Vlaanderen), de versoepeling van de termijnen voor VLAIO-subsidies, het uitstel van de onroerende voorheffing, de soepele afbetalingsplannen en de aanmoedigingspremie voor werknemers.

Er zijn ook federale maatregelen, zoals de tijdelijke werkloosheid voor werknemers. Er werd geprobeerd alles zo goed mogelijk op elkaar af te stemmen en de toeristische sector maximaal onder die algemene regeling te laten vallen.

Minister Demir heeft via Toerisme Vlaanderen een budget van 5 miljoen euro vrijgemaakt, waarbij ze in eerste instantie wil focussen op kleine en sociale projecten. De precieze voorwaarden om voor die steun in aanmerking te komen, worden momenteel uitgewerkt. Daarnaast heeft ze ook beslist om de pachtgelden van jeugdverblijven en jeugdlogies voor dit jaar kwijt te schelden. Dit is een maatregel ten bedrage van ongeveer 1 miljoen euro.

1.6. Steunmaatregelen per deelsector

1.6.1. Reisbureaus

De reisbureaus en reisorganisatoren worden op een specifieke manier getroffen. Onder bepaalde voorwaarden zijn ze immers verplicht annuleringen van geboekte reizen integraal terug te betalen. Er moet een onderscheid gemaakt worden tussen pakketreizen en niet-pakketreizen.

De pakketreizen vallen onder de richtlijn. Voor pakketreizen zijn er specifieke Europese en federale wetgevingen van toepassing. De federale overheid heeft, in samenspraak met de sector, beslist om een tijdelijke voucherregeling uit te werken met tegoedbonnen. Na opmerkingen van de Europese Commissie is die regeling bijgestuurd. Momenteel mag de reiziger die een bon ontvangt, zelf eender welke andere reis kiezen, weliswaar binnen het gamma van de reisoperator. Als de reiziger de bon niet gebruikt heeft na twaalf maanden, kan hij om terugbetaling vragen. De reisorganisator heeft dan zes maanden tijd om die terug te betalen.

Minister Demir vindt deze regeling een aanvaardbaar voorstel en hoopt dat de aanpassingen voldoende zijn om te vermijden dat de sector in zeer zware problemen komt. De sector van de reisbureaus zit nu al in een heel moeilijke situatie. Indien de Europese Commissie niet akkoord gaat met dit voorstel en zegt dat er een integrale terugbetaling moet komen, vindt minister Demir dat Europa dan ook over de brug moet komen met een oplossing. Ze denkt bijvoorbeeld aan een Europees noodfonds voor de reisbureaus. Het probleem is ook dat reisbureaus

bepaalde voorschotten hebben betaald aan de leveranciers en aan luchtvaartmaatschappijen, die ze momenteel niet terugbetaald krijgen. Als zij integraal moeten terugbetalen, en ze krijgen hun deel niet van de leveranciers en de luchtvaartmaatschappijen, dan hoeft niet te worden geschetst in welke situatie ze terecht komen. De minister zal dan ook pleiten voor een Europees noodfonds voor de reisbureaus. Zo niet, dan zal zich post corona in die sector een heel groot drama afspelen. Ze volgt dit dossier op de voet, ook bij de federale collega's.

Als het niet om een pakketreis gaat, moet er in eerste instantie worden gekeken naar de annulatievoorwaarden. Overmacht maakt een einde aan de verplichtingen van alle partijen zonder enige schadevergoeding, maar er zijn geen specifieke bepalingen die voorzien in een opschorting van het contract, van betalingen of een verplichting tot terugbetaling in geval van overmacht, zoals de coronacrisis. Om te weten waarin wordt voorzien in geval van overmacht moeten daarom de annuleringsvoorwaarden van het contract of de overeenkomst worden bekeken. Die voorwaarden verschillen ook.

De minister geeft aan zowel de ondernemers als de reizigers het advies om zo constructief mogelijk op zoek te gaan naar een oplossing. Mensen zullen altijd een vakantie boeken: is het dit jaar niet, dan volgend jaar. Ze hoopt dus dat ook daar kan worden gewerkt met een tegoedbon. Het zijn harde tijden, zowel voor de consument als voor de toeristische sector. Ze hoopt dat men samen tot een constructieve oplossing kan komen. Raakt men er niet uit, dan is er wel nog de consumentenombudsdienst die kan bemiddelen. Lukt dat niet, dan kan enkel de bevoegde rechtbank hierover beslissen. De minister hoopt echter dat dat laatste niet nodig zal zijn.

1.6.2. Logiessector

De toeristische logies, met uitzondering van de hotels, zijn verplicht gesloten, maar als er geen klanten komen, zijn ook de hotels de facto gesloten. De minister apprecieert dat heel wat hotels, maar ook B&B's, daklozen en slachtoffers van intrafamiliaal geweld hebben opgevangen. Ze bedankt iedereen voor die mooie samenwerking.

De logies kunnen aanspraak maken op de coronahinderpremie, een forfaitaire premie van 4000 euro, en 160 euro per verplichte sluitingsdag, overeenkomstig de maatregelen vanaf 6 april. Omdat het een forfaitaire premie is, wordt er geen rekening gehouden met het aantal kamers of de capaciteit: voor een hotel met honderd kamers is de premie dezelfde als voor een vakantiewoning met tien slaapplekken. De premie wordt per onderneming toegekend. Per ondernemingsnummer op dezelfde locatie wordt één premie toegekend. Bij horeca wordt de premie per vestigingseenheid toegekend, voor zover er in die uitbating ook minstens één voltijds personeelslid bij de RSZ ingeschreven is. De minister weet dat een kleine minderheid, 5 à 10 procent van de Vlaamse logies, niet aan die voorwaarden voldoet, bijvoorbeeld bij vakantiewoningen waar geen voltijdse werknemer per vakantiewoning is ingeschreven. Ze volgt die problematiek op binnen het bredere geheel van de maatregelen die de Vlaamse en Federale Regering hebben genomen en nog zullen nemen.

Er is dus een pakket aan steunmaatregelen voor de toeristische sector. Waar nodig kan er worden bijgestuurd. Zo zullen de logies bijvoorbeeld niet meteen op volle kracht kunnen heropstarten. Daarom heeft de minister er bij de federale minister van Werk voor gepleit dat ze zouden kunnen gebruikmaken van het systeem van eventueel deeltijdse tijdelijke werkloosheid. Wanneer iedereen weer aan het werk is, zal de toeristische sector immers nog niet ten volle draaien. Dat zal de allerlaatste sector zijn. De minister vraagt hier en daar dus wat verlengingen.

1.6.3. Sociaal toerisme en jeugdsector

De Vlaamse Regering heeft 200 miljoen euro vrijgemaakt voor een noodfonds voor de gesubsidieerde sectoren. Daarover waren er ook heel wat vragen. Op dit moment is er nog geen beslissing genomen over de verdeling.

De minister is de oefening aan het maken voor de sector van het sociaal toerisme. Ze denkt bijvoorbeeld aan de 24 zorgverblijven in Vlaanderen, die het mogelijk maken dat mensen met een specifieke zorgnood toch kunnen genieten van een deugddoende vakantie. Ze vindt het belangrijk dat ze dat kunnen blijven doen. Er zijn ook vakantieorganisaties die heel specifieke vakanties organiseren voor personen met een handicap. Ook mensen in armoede vormen een specifieke doelgroep. De minister denkt ook aan de erkende sociaaltoeristische verenigingen. Er zijn ook heel wat private toeristische partners die bijvoorbeeld kortingen geven aan kwetsbare doelgroepen, omdat iedereen vakantie verdient. Het is belangrijk dat dat kan blijven gebeuren. Er zijn ook diverse begeleidingsorganisaties die mensen in armoede helpen bij het vormgeven van hun vakantie. De Rap op Stapkantoren zijn lokaal actief en staan ook open voor mensen in armoede. Daarmee staat de minister ook in verbinding. Ten slotte denkt ze ook nog aan de erkende jeugdverblijven, die het mogelijk moeten maken dat de Vlaamse jeugd tegen democratische tarieven kan genieten van een vakantie in Vlaanderen.

Hoeveel zal dat kosten? In april werd een bevraging gedaan bij de sector, door Steunpunt Vakantieparticipatie en het Centrum voor Jeugdtoerisme. Daaruit bleek dat die organisaties een steun van minstens 15 miljoen euro nodig hebben. Dat bedrag kan uiteraard nog stijgen indien de crisis langer aanhoudt. De minister blijft dat volgen en wanneer de Vlaamse Regering beslist over de verdeling van die 200 miljoen euro die voorzien is voor de gesubsidieerde sectoren, zal ze vooral dat sociaal toerisme benadrukken.

1.6.4. Evenementensector

Ook over de evenementensector werden heel wat vragen gesteld. Het is een zeer diverse, dynamische en wijdvertakte sector, met 3200 ondernemingen, 80.000 werknemers en een jaarlijkse omzet tussen 2,5 en 5 miljard euro per jaar.

Het is evident dat men die sector mee zal ondersteunen. Dat zal gebeuren vanuit Toerisme Vlaanderen en Event Flanders, cocreatief, binnen het recoverytraject van Toerisme Vlaanderen. Om een beter zicht te krijgen op de impact van de coronacrisis op deze zeer diverse en toch wel wat ongestructureerde sector, en op de noden ervan, lanceerden Toerisme Vlaanderen en Event Flanders een survey samen met de zes bestaande koepels en het expertisecentrum Publieke Impact van de Karel de Grote Hogeschool. Na slechts drie dagen online telde de survey 1500 respondenten, wat duidt op een grote nood.

Toerisme Vlaanderen heeft een stappenplan uitgewerkt om associaties te ondersteunen in coronatijd. In de eerste fase, de blijf-in-uw-kotfase, staat het team in binnen- en buitenland in nauw contact met de associaties die een congres hadden gepland in Vlaanderen. Er wordt ingezet op het verplaatsen, eerder dan annuleren, van geplande activiteiten. Tezelfdertijd is het belangrijk om mee te geven dat de activiteiten in 2022 en 2023 gewoon verder lopen. In een volgende fase, als men in het binnenland kan reizen, wil men vooral lokale congressen opschalen, onder meer door ze ook als virtueel congres aan te bieden. In de derde fase, waarin opnieuw internationaal mag worden gereisd, krijgen congresorganisatoren en associaties hulp om een meerwaarde te vinden in het nieuwe normaal. Nu al is het duidelijk dat ook congrestoeristen veel bewuster zullen reizen in de toekomst.

Het is duidelijk dat de evenementensector ondersteuning op langere termijn nodig heeft. De Vlaamse Regering maakt daarom werk van een sterk en wervend verhaal. Een florerende eventsector, gekoppeld aan een ambitieus eventbeleid, is hiervoor een cruciaal instrument, en draagt bij aan het herstel van de economie, het maatschappelijke weefsel en de internationale uitstraling van Vlaanderen.

In het kader van de heropstart van de evenementensector, is het vooral belangrijk de evenementenindustrie, en daarmee de brede toeristische sector, een tastbaar en ambitieus toekomstproject te bieden. Het Vlaamse topevenementenbeleid kan daar een belangrijke rol in spelen.

Men vertrekt daarbij van de volgende principes. In de eerste fase, in het najaar van 2020 en het eerste kwartaal van 2021, komt men weer naar buiten en zoekt men verbinding met elkaar. Er wordt ingezet op lokale initiatieven die tegelijk de eventsector versneld heropstarten met een belangrijk maatschappelijk doel voor ogen: opnieuw verbinding maken met elkaar, de stad, de streek in een veilige en herkenbare omgeving.

In 2021 kunnen dan de geplande internationale topevenementen plaatsvinden zoals het WK veldrijden 2021, de 50 Best World Restaurant Awards, de World Choir Games en het WK wielrennen op de weg 2021. Doel is om Vlaanderen internationaal opnieuw op de kaart te zetten.

Daarnaast wordt onderzocht in hoeverre een voorfinancierings- en garantiefonds een nuttig instrument kan zijn. Het doel van dat fonds is om meer internationale meerdaagse congressen naar Vlaanderen te halen en zo een belangrijke boost te geven aan onze economie. Zo'n fonds kan congresorganisatoren helpen om opstartkosten en andere financiële risico's af te dekken.

Ook voor de meetingindustrie worden verdere noden onderzocht en gaat men in dialoog met het netwerk via de Meet in Flanders Academy. Dit voorstel moet nog verder uitgewerkt worden, binnen een breder geheel van relancemaatregelen, maar op basis van een eerste inschatting raamt men dat zo'n fonds in opstart twee miljoen euro nodig zal hebben.

1.7. Specifieke vragen

1.7.1. *Onlineboekingsplatformen*

Zowel het kabinet als Toerisme Vlaanderen ontving een aantal klachten over onlineboekingsplatformen van zowel particuliere logiesuitbaters als logiesfederaties. Een aantal onlineboekingsplatformen laten om reden van overmacht of verzachtende omstandigheden de toerist toe om in deze periode kosteloos het geboekte verblijf te annuleren of te verplaatsen. Horeca Vlaanderen bekijkt momenteel of de handelwijze van deze boekingsplatformen juridisch correct en mogelijk is. In essentie hebben de betrokken logiesuitbaters en het boekingsplatform een contract afgesloten. In veel gevallen is deze overeenkomst bovendien met een buitenlandse onderneming en naar buitenlands recht afgesloten. In het geval van booking.com bijvoorbeeld betreft het een overeenkomst met een Nederlandse onderneming.

Minister Zuhail Demir betreurt de houding van de boekingsplatformen om deze beslissing eenzijdig zonder overleg te hebben genomen. Toerisme Vlaanderen is hierbij juridisch derde. Dat neemt niet weg dat Toerisme Vlaanderen Horeca Vlaanderen ten volle wil ondersteunen bij hun verdere acties om de belangen van de Vlaamse logiesuitbaters te verdedigen.

1.7.2. Van Eyckjaar

Het Van Eyckjaar moest het paradepaardje van het Vlaamse toerisme in 2020 worden. Door de crisis is de tentoonstelling vervroegd moeten sluiten. Er werd beslist om de tentoonstelling virtueel toegankelijk te maken. Het 'Stay at Home Museum' dat op 3 april in première ging, gaf de bezoeker op Facebook een rondleiding met gids doorheen de tentoonstelling. Er is gekozen voor Facebook omdat dat op dit moment het sterkste internationale distributienetwerk is om de doelgroep van internationale culturele meerwaardezoekers te bereiken. Mocht er een gelijkaardig sterk distributiekanaal bestaan dat in Vlaamse of Europese handen is, dan zou Toerisme Vlaanderen daarmee werken. Voor alle duidelijkheid: er werd alleen met Facebook gewerkt om het publiek tot bij de video te brengen en voor de live chat met de vragen aan de curator. Na de lancering werd de video meteen openbaar gemaakt op de verschillende kanalen van Toerisme Vlaanderen, waaronder YouTube en de website, alsook op de kanalen van de partners.

Toerisme Vlaanderen is verantwoordelijk voor de internationale promotie van Van Eyck en heeft dat betaald. De kostprijs bedraagt 25.500 euro. Deze virtuele tentoonstelling werd ondertussen al meer dan 250.000 keer bekeken en het aantal uitgestelde kijkers groeit dagelijks. Tevens is dit een belangrijke compensatie voor kopers die hun tentoonstellingstickets niet meer kunnen gebruiken voor de expo Van Eyck zelf.

Het concept van het 'Stay at Home Museum' wordt bovendien verder doorgetrokken naar andere Vlaamse Meesters en andere Vlaamse musea. Elke woensdag lanceert Toerisme Vlaanderen een nieuwe aflevering in een hele reeks: woensdag 8 april Van Eyck, woensdag 15 april Bruegel, woensdag 22 april Rubens, woensdag 29 april Ensor en woensdag 6 mei het Hof van Busleyden als stadpaleis, gepresenteerd door de kinderburgemeester van Mechelen, om de Vlaamse cultuur ook tot bij de kinderen te brengen.

Toerisme Vlaanderen evalueert eerst deze reeks, maar de interesse is zeer groot en er zijn nu al aanvragen van andere steden. Dit virtuele museum is een interessant project en een unieke gelegenheid om digitaal Vlaanderen op de kaart te zetten.

De stad Gent heeft beslist om het Van Eyckjaar te verlengen tot de zomer van 2021. Dit biedt de kans om geplande evenementen alsnog te laten plaatsvinden. Het bezoekerscentrum van het Lam Gods, dat mede door deze crisis met enige vertraging zal opengaan, blijft het sluitstuk van het Van Eyckjaar. Minister Demir kijkt ernaar uit om na deze crisis het meesterwerk van de gebroeders Van Eyck in deze magistrale nieuwe setting te bewonderen.

De minister sluit af met de opmerking dat de situatie van dag tot dag verandert. De oprichting van de taskforce vanaf dag een noemt ze een goede beslissing. Het is ook goed dat men zoveel mogelijk iedereen meeneemt in het overleg om de heropstart zo ordentelijk mogelijk te laten verlopen.

De sector vraagt aan de minister twee belangrijke zaken: de vraag op economisch vlak te kunnen blijven leven, nu maar ook daarna, en perspectief bieden dat men zich goed kan voorbereiden en de nodige maatregelen kan nemen in het kader van een heropstart. Daarom volgt men in het binnen- en buitenland alles zo goed mogelijk op.

2. Aanvullende vragen van de leden

2.1. Interventie van Annick Lambrecht

Annick Lambrecht heeft twee vragen die niet beantwoord werden. Heeft de minister een zicht op het aantal ondernemingen uit de toeristische sector dat een aanvraag heeft ingediend voor de hinderpremie, met een opsplitsing per provincie? Westtoer vreest dat er in West-Vlaanderen alleen al een economisch verlies van 750 miljoen euro zal zijn. Voorziet de minister voor West-Vlaanderen specifieke maatregelen gezien het economisch gewicht van de toeristische sector in deze provincie?

2.2. Interventie van Karin Brouwers

Karin Brouwers dankt de minister voor het uitgebreide antwoord. Ze heeft op een aantal vragen niet echt een concreet antwoord gekregen en zal deze vragen opnieuw schriftelijk stellen. Ze begrijpt dat de minister nu nog niet alles weet.

Het parlementslid heeft een vraag over het aandeel van 75 procent buitenlandse toeristen in de Vlaamse kunststeden. Volgens de krant is 60 procent van de logies al verhuurd voor de volgende zomervakantie omdat de Belgen vooral in eigen land vakantie zullen nemen. Toerisme Vlaanderen zei dat niet iedereen naar de kust kan en suggereert om de verborgen parels in het binnenland te ontdekken. Het parlementslid stelt voor om de komende maanden bij de communicatie naar de bevolking wat reclame te maken voor al die verborgen parels, waaronder de kunststeden, die die 75 procent buitenlandse toeristen zullen moeten missen.

Minister Demir heeft aangekondigd dat ze binnen de Europese Unie zou pleiten voor een Europees noodfonds. Zowel federaal met de voucherregeling van minister Muylle als in Vlaanderen met de hinderpremie, de compensatieregeling enzovoort, is er al een en ander gebeurd. Als Europa die voucherregeling niet aanvaardt, dan hoopt de minister op dat noodfonds. Het lid vraagt zich af of dat het probleem van de reisbureaus die nu enorm veel inkomsten verliezen, wel zal oplossen. Als de vouchers niet worden gebruikt, dan kunnen ze die gewoon weer inwisselen. Maar als het niet-pakketreizen zijn die de reisbureaus zelf hebben georganiseerd, is dat eigenlijk een strop om de keel van de reisbureaus. Het lid denkt dat er nog iets meer zou moeten gebeuren en hoopt dat het noodfonds er komt en dat dat dan ook voor hen kan gelden.

Hetzelfde geldt voor de hotels, voegt Karin Brouwers toe. Zij zullen deze vakantie misschien veel Vlamingen en Belgen kunnen ontvangen, maar de eenmalige compensatiepremie van enkele duizenden euro's, dekt hun verliezen niet. Denkt de minister dat de hotels nog problemen te verwachten hebben, of zal de komende zomer dat voor een stuk goedmaken?

Karin Brouwers gaat daarna in op het Vlaamse noodfonds waaraan de Vlaamse Regering nog volop werkt. Het was voor haar niet duidelijk of de middelen daaruit alleen voor het sociaal toerisme moeten dienen. Ze mist ook maatregelen voor de eventsector en horeca die nog lang onder de lockdown zullen lijden en die voor hen misschien nog tot het najaar zal duren. Karin Brouwers vraagt dat de tijdelijke werkloosheid binnen die sectoren zal worden verlengd.

Ten slotte wil Karin Brouwers weten of er met Nederland en Frankrijk over het kusttoerisme overlegd wordt. Worden de maatregelen aan de Vlaamse en de Nederlandse kust op elkaar afgestemd? Hoe ziet de minister de toegankelijkheid van onze stranden? Hoe kun je daar social distancing afdwingen? Aan een meer is dat makkelijker, maar met welke maatregelen voorkom je een overrompeling van onze kust? En gebeurt dat dan in overleg met Nederland en ook Frankrijk?

2.3. Interventie van Kristof Slagmulder

Kristof Slagmulder stelt dat de impact van het coronavirus op het toerisme heel groot is en dat dat ook nog enige tijd zo zal blijven. Het toerisme en de horeca horen samen met de luchtvaart tot de meest getroffen sectoren. Indien deze maatregelen tijdens de volgende weken en maanden worden versoepeld en indien het toerisme vanaf de zomer in eigen land opnieuw mogelijk wordt, dan is er volgens hem zeker en vast waakzaamheid geboden.

De Vlaamse kust zal bij goed weer veel toeristen aantrekken. Er moet goed worden nagedacht hoe dat gestructureerd moet verlopen. Er is al heel wat te doen geweest over de invoering van een strandpas. De inwoners van de kustgemeenten, de tweeverblijvers en hotelgasten zouden dan voorrang krijgen. De Vlaamse kust wordt echter zwaar gepromoot met belastinggeld en voor het Vlaams Belang heeft iedereen die legaal in ons land verblijft het recht om gebruik te maken van onze stranden. De kustburgemeesters maken momenteel een analyse van de situatie en volgens Kristof Slagmulder bestaat de kans dat er in de verschillende gemeenten ook verschillende regels zullen opduiken. Hij wil zo'n situatie vermijden, want dat leidt tot chaotische toestanden. Het kan volgens hem dan ook niet de bedoeling zijn dat de toeristische sector nog meer hinder ondervindt door een onduidelijke regelgeving. Wat is de visie van minister Demir op het invoeren van de strandpas? Meent zij dat die noodzakelijk is voor het succesvol naleven van de coronamaatregelen? Valt de invoering van de strandpas onder de bevoegdheid van de burgemeester? Zal minister Demir een gecoördineerde aanpak voorstellen voor het kusttoerisme in de zomer? Wordt dit een advies of een bindende maatregel, en hebben experts al voorstellen voor zo'n gecoördineerde aanpak gedaan?

Het Vlaams Belang is voorstander van een uniforme regelgeving voor de hele kust en wil ook extra delen van het strand openstellen zodat de sociale afstand maximaal kan worden gegarandeerd, op voorwaarde dat er extra logistieke ondersteuning en veiligheidsmaatregelen komen.

Volgens Kristof Slagmulder kan het lokale toerisme wel profiteren van de coronamaatregelen nu steeds meer mensen in eigen streek gaan fietsen en wandelen. Er ontstaat zo een grotere interesse voor de eigen streek en dat kan op termijn het lokale toerisme een boost geven. Hij vindt dat hier zeker verder op moet worden ingezet.

Dan gaat hij in op de promotie van het binnenlandse toerisme. In 2015 besliste de VRT om het populaire programma Vlaanderen Vakantieland af te voeren door onder andere de hoge kostprijs van de buitenlandse reportages. Hij vindt dat jammer, want dit programma zorgde per aflevering voor duizenden boekingen van logies in Vlaanderen en dus ook voor extra inkomsten voor de horeca. Elke aflevering had gemiddeld 800.000 kijkers. Vindt minister Demir het aangewezen dat er opnieuw een dergelijk toeristisch programma wordt uitgezonden? Wil zij hierover overleg plegen met de minister van Media, Benjamin Dalle?

Kristof Slagmulder wil ook weten of eigenaars voor hun mobilhomes en caravans die nu op stal staan verkeersbelasting moeten betalen, want zich ermee verplaatsen is op dit ogenblik niet toegelaten. Komen er hiervoor compensatiemaatregelen?

Hij gaat ten slotte in op de mogelijke schadeclaims waarvoor de federatie van recreatieondernemers, Recread, waarschuwt. Veel kampeerondernemers maken zich zorgen over schadeclaims van jaargasten omdat zij voor een langere periode geen toegang krijgen tot hun recreatieverblijf. Sommige gasten vragen nu al om een gedeeltelijke terugbetaling en dit zal toenemen naarmate de crisis langer duurt. Recread vraagt minister Demir om een sectorale financiële steunmaatregel

voor de Vlaamse kampeersector. Is zij bereid om hieraan tegemoet te komen? Of zijn er andere maatregelen mogelijk?

2.4. Interventie van Emmily Talpe

Emmily Talpe bedankt de minister voor haar uitgebreide antwoord op de vele terecht vragen. De sector is heel hard getroffen. Het is een van de eerste getroffen sectoren en het zal waarschijnlijk een van de laatste sectoren zijn die volledig kan heropstarten.

In het antwoord van de minister heeft Emmily Talpe twee zaken gehoord die zij zeer belangrijk vindt. Ten eerste zal overleg met de sector worden gepleegd. Ze vindt dat de minister ook moet overleggen met de kleinere sectoren en met de private partners die bij haar komen aankloppen. Ten tweede moet er duidelijkheid zijn. De sector vraagt om tijdige communicatie over wat er zal gebeuren. Er moeten zo weinig mogelijk interpretatiemogelijkheden zijn in verband met wat op tafel ligt.

Emmily Talpe vraagt de minister een beroep te doen op de verschillende partners. De minister heeft al naar de sector en naar de provincies verwezen, maar er zijn ook good practices die de lokale besturen in heel Vlaanderen kunnen uitrollen. Heel wat lokale besturen gaan creatief te werk, maar met wat coördinatie op een hoger niveau kan dat nog beter.

Volgens Emmily Talpe maakt de minister duidelijk en terecht de opdeling tussen binnenlands en buitenlands toerisme. Wat het buitenland betreft, is het nog koffiedik kijken. Wat het binnenlandse toerisme betreft, wil ze alvast drie opportuniteiten vermelden die net vanwege de social distancing aan bod kunnen komen.

Ten eerste was het al de bedoeling ten volle op het fietstoerisme in te zetten, maar aangezien mensen nu afstand moeten houden, kan nog meer op die kansen worden ingezet. Ten tweede kunnen de minder bekende regio's worden gepromoot. Er zijn heel wat onontdekte regio's waar mensen perfect kunnen wandelen, fietsen of overnachten. Ten derde is er de hoge bezettingsgraad aan de kust. Iedereen is altijd geneigd naar de zee te reizen, maar de mensen kunnen ook wat verder dan de kuststeden zelf logeren. In de Westhoek zijn heel wat hotels. Er is geen autosnelweg tussen Ieper en de kust, maar wie daar logeert, kan iets meepikken van wat de mooie landschappen te bieden hebben.

Er is veel bezorgdheid om de zomermaanden, maar daarover kan nog niet veel worden gezegd. Emmily Talpe denkt niet enkel aan de horeca, maar ook aan de grotere evenementen, de pretparken en de musea. De minister moet maximaal faciliteren, zij het eventueel met bepaalde beperkingen, dat bepaalde zaken kunnen gebeuren.

Tot slot pleit Emmily Talpe ervoor om verder te kijken dan 2020. De impact op de sector is zo groot dat een zo breed mogelijk plan op lange termijn moet worden uitgewerkt.

2.5. Interventie van Jeremie Vaneckhout

Jeremie Vaneckhout bedankt de minister voor haar zeer uitgebreid antwoord. Dat heel wat vragen zijn gesteld, wijst op de gevoeligheid in de commissie en daarnaast op de impact van deze crisis op het toerisme. De sector is het eerst getroffen, maar het lijkt er nu op dat de sector de komende maanden en jaren de weerslag zal voelen. Deze sector is in essentie afhankelijk van verplaatsingen. Hij is dan ook blij dat de minister van die gevoeligheid doordrongen is en al van in het begin een taskforce heeft samengesteld. Overleg en coördinatie zijn immers essentieel. Er zijn ondertussen in heel wat andere domeinen taskforces als paddenstoelen uit de

grond geschoten, maar de minister heeft van in het begin haar verantwoordelijkheid genomen.

Jeremie Vaneekhout stelt voor om de taskforce de drie door de minister geschetste grote tussenstappen verder te laten verfijnen. Zeer gradueel zullen bepaalde zaken mogelijk worden. Misschien zal het eerst om de horeca gaan en later over overnachtingen, maar er zullen heel wat tussenstappen zijn. Die tussenstappen moeten zo goed mogelijk worden uitgewerkt. Hij vindt niet dat de minister hierover moet communiceren, want de ervaringen van de voorgaande weken hebben geleerd dat dit niet interessant is. Die tussenstappen moeten echter klaarliggen. Hij vraagt zich dan ook af in welke mate er nu al wordt gewerkt om de beperkte mogelijkheden en kansen te grijpen zodra ze er zijn.

Jeremie Vaneekhout ziet wel een opportuniteit voor het lokaal toerisme. De aantallen toeristen die gelieerd zijn aan wandel-, fiets en recreatietoerisme zitten enorm in de lift. Groen is er al langer van overtuigd dat het mooie Vlaanderen gigantische kansen biedt, maar dit is het ogenblik om synergieën te zoeken met de beleidsdomeinen Omgeving en Natuur. Er zijn nog kansen om het draagvlak voor toekomstige ontwikkelingen op het vlak van natuur en recreatie, zoals investeringen in fietsinfrastructuur, op korte en lange termijn te vergroten.

Verder pleit Jeremie Vaneekhout voor een verstrakking van de werking van de taskforce op het vlak van de coördinatie. Vlaanderen is niet voor alles bevoegd. Als het om de veiligheids- en gezondheidsmaatregelen gaat, zijn de lokale besturen belangrijke actoren. Als het om het binnenlandse toerisme gaat, spelen de provincies een belangrijke rol. Hij wil de discussie over de strandpasjes echter niet voeren, want het lijkt hem belangrijk dergelijke publieke debatten te vermijden. Duidelijkheid zal de komende maanden immers belangrijk zijn. Er is het risico dat de coronacijfers Vlaanderen internationaal minder aantrekkelijk zullen maken. Dat geldt echter ook voor debatten over de vraag of mensen moeten betalen om het strand op te mogen. Om de regio in het binnen- en buitenland aantrekkelijk te maken, kan beter eerst worden overlegd alvorens een gecoördineerde beslissing te nemen.

Jeremie Vaneekhout wil het ook over de capaciteitsuitdaging hebben. Hij is blij te horen dat actief over bezoekersmanagement wordt nagedacht, maar om de capaciteit aan de kust wat te verlichten, lijkt het hem belangrijk in te zetten op de herontdekking van de kunststeden. Ook heel wat kleinere steden hebben heel aantrekkelijke zaken te bieden. Hij is ervan overtuigd dat de Westhoek een fantastische basis kan zijn om West-Vlaanderen te ontdekken, maar dat geldt ook voor veel andere plaatsen. Hij vraagt de minister of er al contacten met de NMBS, De Lijn en andere actoren zijn om aantrekkelijke formules uit te werken.

De laatste vraag van Jeremie Vaneekhout betreft specifiek het jeugdtoerisme. Door de lage prijzen die voor jeugdvakanties gehanteerd worden en door de decretale verplichtingen, heeft het jeugdtoerisme nooit degelijke financiële reserves kunnen aanleggen en heeft het dus een zeer beperkte opvangcapaciteit. Voor de sector is het daarom zeer belangrijk om te weten hoe de aangekondigde 5 miljoen euro voor sociaal en lokaal toerisme verdeeld zal worden en of de sector ook zal kunnen delen in het noodfonds van de Vlaamse Regering. Op welke termijn komt hier duidelijkheid over?

Specifiek inzake dat noodfonds baart het Jeremie Vaneekhout zorgen dat het in veel debatten ter sprake komt, wat erop duidt dat heel veel sectoren binnen verschillende beleidsdomeinen eruit zullen willen puren. Het lijkt hem dan ook aangewezen om na te denken over een eventuele toekomstige uitbreiding van de middelen, mocht blijken dat de vooropgestelde 200 miljoen euro de vele noden niet kan lenigen.

2.6. Interventie van Maarten De Veuster

Maarten De Veuster beperkt zich in zijn tussenkomst vooral tot de deelsector van de reisbureaus en touroperators, die door de crisis gigantische verliezen lijden, onder meer omdat er al zo'n 460 miljoen euro aan voorschotten betaald zijn die niet meer te recupereren vallen. Zowat zesduizend werknemers zijn op dit moment ook gedeeltelijk of volledig tijdelijk werkloos en vier op de tien ondernemers geven aan dat ze de boeken zullen moeten neerleggen, als de situatie nog lang aanhoudt. Het stemt Maarten De Veuster dan ook tevreden dat de minister aandacht heeft voor deze deelsector en de problemen ook aankaart op het federale en Europese niveau. Die aandacht is niet alleen belangrijk voor de sector zelf, maar ook voor verzekeraars en banken: doordat touroperators en reisbureaus zich – als enige sector – moeten verzekeren tegen insolventie, dreigen de huidige verliezen zowel de sector als de verzekeraars, de herverzekeraars en uiteindelijk misschien zelfs de banken een flinke klap te bezorgen.

Er is ook nood aan perspectief. Iedereen beseft dat de touroperators en reisbureaus pas als laatste weer helemaal operationeel zullen zijn. Daarom vraagt Maarten De Veuster aan de minister om er bij de federale collega's op aan te dringen de steunmaatregelen te verlengen, desnoods tot ergens in 2021. Dat gaat dan onder andere om de maatregelen rond tijdelijke werkloosheid en het overbruggingskrediet. Een financiële aanvulling vanuit het Vlaamse beleid is uiteraard ook altijd welkom.

2.7. Interventie van Bart Tommelein

Bart Tommelein wil de minister eerst en vooral bedanken voor haar inspanningen om het Ensorhuis in Oostende zo snel mogelijk te openen en internationaal op de kaart te zetten. Dat is belangrijk.

Desalniettemin maakt de spreker zich over het algemeen wel grote zorgen. Hij is het er volledig mee eens dat de economie op een veilige manier moet worden heropgestart, maar het is beangstigend om te horen dat de toeristische sector en de horeca altijd pas als laatste vermeld worden. Bepaalde streken en steden in Vlaanderen leven immers van toerisme en horeca, met name de kust, en dreigen dus extra zwaar getroffen te worden als er niet snel wordt opgestart, met veel armoede en werkloosheid tot gevolg. Aangezien armoedebestrijding toch ook een speerpunt is van de Vlaamse Regering en heel wat steden en gemeenten, pleit Bart Tommelein ervoor om een heropbouwplan uit te werken met een duidelijke langetermijnvisie voor de kust met ruimte voor investeringen. Het belangrijkste daarbij is het besef dat het strand en strandrecreatie cruciaal zijn voor het voortbestaan van de kustgemeenten. Dat is onlosmakelijk verbonden met de economie van de kust. Daarom moeten de gemeenten zelf, maar ook de Vlaamse Regering, er alles aan doen om de strandrecreatie te kunnen laten doorgaan.

Bart Tommelein wil een wijdverbreid misverstand uit de wereld helpen. Er zijn tien kustgemeenten. Wie in het binnenland denkt dat die tien kustgemeenten gelijk zijn aan elkaar, dat ze allemaal hetzelfde DNA hebben, hetzelfde karakter, dezelfde problemen en dezelfde samenstelling, die heeft het goed fout. Hij hoorde Kristof Slagmulder en het parlements lid van Groen zeggen dat er een groot plan moet komen voor de kust en dat al die gemeenten dezelfde maatregelen moeten nemen. Bart Tommelein meent dat alles afhangt van de samenstelling van de bevolking, van het aantal tweedeverblijvers, van het aantal dagjestoeristen, van het aantal hotelbedden, van het feit of de gemeente al dan niet een station heeft. Dat is allemaal heel belangrijk. Hij heeft het dan nog niet gehad over de oppervlakte van de gemeente, want de grootte van de stranden speelt ook een belangrijke rol.

In de stad van Bart Tommelein zijn er in totaal 90.000 inwoners en tweedeverblijvers. Geen enkele andere kustgemeente telt er zoveel. Oostende ontvangt 20 tot

25 procent van de dagjestoeristen van de hele Vlaamse kust. Blankenberge staat op de tweede plaats. Oostende telt 6000 hotelbedden, waarvan 4000 in het centrum van de stad. Er zijn kustgemeenten die zelfs geen 1000 hotelbedden hebben. Hij gaat ermee akkoord dat er gemeenschappelijke afspraken gemaakt moeten worden tussen de verschillende kustburgemeesters, bijvoorbeeld over reddingsdiensten. Dat is de bedoeling. Die afspraken zullen ook met minister Demir besproken worden en ze zullen die ook proberen te beargumenteren op de Nationale Veiligheidsraad. Niets is namelijk gemakkelijker dan vanuit Brussel zeggen wat anderen moeten doen.

Bart Tommelein wil ingaan op de discussie hoe men deze zomer aan de kust coronaproof toerisme kan laten plaatsvinden. Volgens hem is er op de meeste stranden geen probleem. De burgemeesters hebben ook al laten verstaan dat er plaats genoeg is en dat ze nog extra stranden zullen openstellen en extra redders zullen inzetten. Dat is evenwel niet zo evident omdat de examens voor redder de voorbije weken niet konden doorgaan. Wie nu voor de eerste keer een reddersdiploma wilde behalen, kan dus niet aan de slag. Op een bepaald moment zullen bepaalde stranden overbelast zijn omdat de dagjestoeristen op hetzelfde moment op dezelfde plaats willen zijn, omdat die het dichtst bij het station en het centrum ligt.

Bart Tommelein geeft toe dat hij misschien wat te luid nagedacht heeft. Hij heeft gezegd dat het strandbezoek op bepaalde plaatsen op bepaalde momenten georganiseerd zal moeten worden, zoals in het buitenland. In Italië of Spanje krijgt men bij aankomst in een hotel pasjes, bestemd voor bepaalde stranden, voorbehouden voor dat hotel. Volgens hem is daar niets verkeerd aan en zal het toch op een of andere manier georganiseerd moeten worden. Hij heeft wel gesproken over een pasje, maar hij heeft nooit gezegd dat er een algemene pas moet zijn voor alle stranden in alle kustgemeenten, waarvoor dan ook nog eens betaald zou moeten worden. Men heeft er een karikatuur van gemaakt. Dat is nooit zijn bedoeling geweest. Het strand is van iedereen. Maar er zal wel nagedacht moeten worden over een manier om te vermijden dat op bepaalde momenten zoveel mensen samenkomen op een strand, gelijk aan een bijeenkomst op een groot festival. Dat hangt ook samen met de mobiliteit, met de politiehandhaving... Hij wil dat niet aan het toeval overlaten. Hij wil niet in de zomer te horen krijgen dat hij als burgemeester toch wel had kunnen weten dat hij in zo'n situatie terecht zou komen en dat hij daar niets aan gedaan heeft.

Bart Tommelein is het er niet mee eens dat de publieke debatten vermeden moeten worden. Wat wel vermeden moet worden, is een platte polemiekt waarbij gesteld wordt dat er geen probleem is aan de kust en dat alle kustgemeenten dezelfde beslissing moeten nemen over het toelaten van mensen op het strand. Voor 80 procent van de stranden in Oostende is er geen enkel probleem. Trouwens, als er voorrang gegeven zal worden aan wie het eerst aanwezig is, dan moeten er geen pasjes uitgedeeld worden aan Oostendenaars en tweedeverblijvers, want die zullen er 's morgens het eerst zijn.

Bart Tommelein denkt dat hier goed over nagedacht moet worden. Hij heeft vandaag in Oostende een werkgroep opgericht met verschillende actoren. De uitdaging zal groot zijn. Wat hij vooral wil vermijden als burgemeester van een grote kuststad, is dat men straks eenzijdig beslist dat strandrecreatie niet mogelijk zal zijn, wat een ingrijpende beslissing zou zijn. Hij wil een pleidooi houden om de horeca en het toerisme op een veilige en goed georganiseerde manier zo snel mogelijk op te starten.

Bart Tommelein heeft nog een laatste punt, dat niet helemaal onder de bevoegdheid van minister Demir valt, maar hij wil haar vragen dat te bespreken met de minister van Sport en andere ministers die hierover moeten beslissen. Tot nog toe heeft de Nationale Veiligheidsraad toestemming gegeven om te lopen, te wandelen

en te fietsen. Er zijn ook nog heel wat andere individuele sporten die beoefend kunnen worden, zoals watersporten en brandingsporten. Hij wil ervoor pleiten om die individuele sporten opnieuw toe te laten zodra dat kan.

2.8. Interventie van Joris Nachtergaele

Joris Nachtergaele heeft een oplossing voor alle problemen van Bart Tommelein, namelijk al die toeristen doorsturen naar de Vlaamse Ardennen, waar ze die goed kunnen gebruiken. Hij vindt het goed van de minister te horen dat er sterk en doordacht ingezet wordt op een relance van het Vlaamse toerisme, want de schade is inderdaad niet te onderschatten.

Hij wil nog een specifiek element aanhalen: de horeca in zijn streek is zowat de sierteelt van het Vlaamse toerisme. De wielermaanden maart en april zijn dé maanden waarin de investeringen terugbetaald moeten worden, dé maanden die het jaar maken of kraken. Dat deze maanden totaal verloren gingen, heeft er zwaar ingehakt in zijn streek. De kunststeden zijn vooral afhankelijk van buitenlandse toeristen en zullen de gevolgen nog maanden voelen. Een beleid van 'one size fits all' zal hier niet mogelijk zijn. Hij wil daarom pleiten voor een gefragmenteerd beleid, een beleid gemaakt op maat.

Hij merkt dat er heel wat opbod is. Iedereen wil wel een tussenkomst voor zijn sector of zijn zaak. Hij vindt het een goede zaak dat de minister Vlaanderen Vakantieland 2.0 gelanceerd heeft. Hij wenst die taskforce heel veel succes toe. Hij stelt dat het heroriënteren van de middelen die gebruikt worden om buitenlandse toeristen naar Vlaanderen te lokken, een moedige maar moeilijke oefening is. Er zal goed nagegaan moeten worden welke sectoren echt schade geleden hebben over een langere periode en hoe die op een efficiënte manier ondersteund kunnen worden. Joris Nachtergaele pleit dus voor een doordachte aanpak op maat en een relancebeleid dat echt helpt wie dat nodig heeft.

2.9. Interventie van Steven Coenegrachts

Volgens *Steven Coenegrachts* is het inderdaad belangrijk dat Toerisme Vlaanderen zich blijft voorbereiden op die buitenlandse campagnes. Hij heeft de minister dat ook horen zeggen. Ook op middellange termijn zal men het niet redden met alleen maar binnenlandse toeristen. Er zal een manier en een positionering moeten worden gezocht om die buitenlandse toeristen opnieuw naar Vlaanderen te doen afzakken.

Hij is ook tevreden te horen dat er onder impuls van Toerisme Vlaanderen binnen de sector in Vlaanderen wordt samengewerkt, ook met private spelers. Hij benadrukt dat het vooral de provinciale diensten zijn die de jongste jaren expertise hebben opgebouwd met binnenlandse campagnes. Dat is een specifieke niche en is anders dan buitenlandse campagnes, ook wat de manier van communiceren betreft. Zij zijn doorheen de jaren de experts geworden die Vlamingen met vakantie doen gaan aan de andere kant van het land. Hij roept op om die provinciale diensten maximaal in te zetten in die binnenlandse campagnes en hun expertise te gebruiken om de toeristische sector in de komende maanden te ondersteunen.

2.10. Interventie van Cathy Coudyser

Cathy Coudyser vindt dat iedereen goed moet beseffen dat dit een enorme, nooit geziene gezondheids crisis is. Niet alleen moet men die onder controle houden, men moet tegelijkertijd ook bekijken hoe men een economische relance kan opstarten. Dat is een evenwicht. Enerzijds moet men de economie nu alle kansen geven. De toeristische sector is inderdaad enorm zwaar getroffen, alleen al omdat het een wereldwijde economie is. Zowel binnenlands als buitenlands is er dus een enorme

impact. Anderzijds moet in de komende maanden, en eigenlijk tot men een vaccin heeft, de gezondheid van alle burgers en van alle toeristen die hier zouden zijn onder controle kunnen worden gehouden. Dat is een enorme uitdaging. Daar wordt aan gewerkt, maar de spreker vindt het absoluut noodzakelijk dat er heel snel wat meer duidelijkheid komt over het versoepelen van de veiligheidsmaatregelen, zodat de toeristische bedrijven toch enig perspectief hebben en zich kunnen voorbereiden. Als er wordt heropgestart, zal het immers niet zijn zoals vroeger. De veiligheid zal worden vooropgesteld, bijvoorbeeld met social distancing. In de toeristische sector is dat heel moeilijk, maar in de komende maanden zal die afstand wellicht toch moeten worden bewaard en zal er beschermingsmateriaal ter beschikking moeten worden gesteld. Al die bedrijven en sectoren zullen zich daar dus op moeten voorbereiden.

Toerisme zal inderdaad wellicht ook de laatste sector zijn die heropstart. Wellicht verschilt dat naargelang van de deelsector. Men zal dat goed moeten blijven monitoren. Heropstarten zal in elk geval beter zijn dan nul inkomsten genereren, maar dit moet toch rendabel zijn. Men moet in elk geval zo veel mogelijk gezonde bedrijven blijven redden. Daarvoor zijn er al heel wat maatregelen uitgewerkt, zowel Vlaams als federaal. De vinger moet aan de pols worden gehouden. Bovendien is het goed dat die taskforce al een hele tijd bezig is, enerzijds met het voorbereiden van een aantal nieuwe zaken, anderzijds met het heroriënteren van de promotie naar Vlaanderen.

De spreker benadrukt dat men in deze nooit geziene crisis echt allemaal aan één zeel moet trekken en moet samenwerken: deelsectoren met elkaar, provincies met elkaar. Heropstarten moet duurzaam gebeuren, met het oog op de lange termijn, en innovatief. Innovatieve ideeën moeten alle kansen krijgen.

Het beleidsplan spreekt voor zich en is duidelijk gericht op het reizen van morgen, het spreiden van toeristen in tijd en ruimte. Dit is de kans om dat echt uit te rollen, en dan moet men de eigen gemeente, maar ook de eigen regio of provincie durven te overstijgen. Cathy Coudyser vindt het goed dat de coördinatie bij Toerisme Vlaanderen blijft. Dat heeft de contacten met de buitenlandkantoren en weet wat de impact op het buitenlands toerisme is. De provincies hebben inderdaad de expertise voor de binnenlandse promotie, maar de spreker roept ertoe op dat men alles samenlegt en dat ieder niet voor zich gaat rijden, want dan mist men kansen.

Er is de kust en er zijn de kunststeden, maar men moet gaan voor die kleine, unieke plekjes die de toeristen nu eigenlijk niet kennen. In deze coronatijden ontdekt men, als men af en toe eens buiten mag om een kleine wandeling of fietstocht te maken, bijvoorbeeld zelfs in de eigen gemeente een aantal plaatsjes waar men nog nooit was geweest en waarvan men niet wist dat ze zo mooi waren. Het is de taak van de lokale besturen, de streken en de provinciebesturen om erover na te denken welke unieke plekjes ze hebben waar er heel weinig toeristen zijn en waar het heel gemakkelijk is om aan social distancing te doen. Als men zich alleen als gezin of koppel mag blijven verplaatsen, dus niet in groepsverband, kan zo al heel veel worden opgelost.

Er werden al voorbereidingen getroffen in het kader van het beleidsplan. De spreker oppert dat er misschien ook zaken zijn die nu eigenlijk versneld kunnen worden uitgerold. Ze is het eens met Bart Tommelein dat daarvoor ook investeringen nodig zullen zijn. Misschien kan nu worden bekeken welke investeringen versneld kunnen gebeuren, misschien niet meer met het oog op deze zomer, maar met het oog op 2021 en de volgende jaren.

De marketing is ook aan bod gekomen in het antwoord gisteren op een schriftelijke vraag die zij aan de minister had gesteld. Er zijn drie fases. Nu is het die van 'blijf in uw kot'. Wat de promotie betreft, moet men ermee rekening houden dat door

de COVID-19-cijfers die de wereld rondgaan, Vlaanderen aanzien wordt als een 'high risk'-regio. Misschien moet dat worden bijgesteld, moet de informatie worden meegegeven over hoe die cijfers moeten worden geïnterpreteerd. Cathy Coudyser las echter ook dat er nu promotie gebeurt van de troeven die Vlaanderen heeft en altijd zal hebben. Dat is zeer goed in deze fase. Kan de minister een paar concrete voorbeelden geven van wat ter zake in de afgelopen weken is gebeurd, en wat wellicht in de komende maanden nog kan worden gedaan?

In de fase waarin binnenlands toerisme opnieuw mogelijk is, kunnen journalisten, bloggers en de VRT complementair met elkaar en met Toerisme Vlaanderen worden ingeschakeld. Ze denkt dan aan een soort Vlaanderen Vakantieland 2.0, maar ook in andere VRT-programma's kan dat zeker worden meegenomen: unieke plekjes, natuur, kastelen, kapelletjes, wandelpaden, fietspaden. Elke provincie heeft dat ook, dus dat marketingplan van die provincie kan perfect worden gekoppeld aan dat grote Vlaamse verhaal, ook per thema, zodat het geld niet twee keer wordt uitgegeven en dat men niet naast elkaar bezig is. Als Toerisme Vlaanderen bijvoorbeeld op een bepaald moment bezig is rond wandelen en fietsen en een provincie zet op dat moment in op iets anders, dan boet men eigenlijk in aan impact. In marketing is dat nu net jammer. Het is belangrijk om de lokale besturen zo snel mogelijk over dat plan in te lichten. Men moet nu geen marketing voeren voor het strand en de zee, maar voor het hinterland. Het is een unieke kans.

Particulieren die logies uitbaten, kunnen geen beroep doen op Vlaamse of federale steunmaatregelen. Kreeg de minister hierover ook signalen? Zijn er oplossingen mogelijk?

3. Antwoorden van minister Zuhal Demir

Minister *Zuhal Demir* is er zich van bewust dat er een aantal particulieren zijn die geen ondernemingsstructuur hebben en dus geen recht hebben op bijvoorbeeld de hinderpremie. Het zou gaan over 5 tot 10 procent van het aantal particulieren. De Vlaamse Regering heeft gekozen voor een algemene generieke regeling voor alle ondernemers. Een aantal particulieren vallen dus uit de boot, maar het gaat vaak om mensen die ook nog een ander beroep hebben. Op dit moment is er dus voor hen geen aparte regeling. Zo is er ook geen aparte regeling voor de mensen met de caravans die thuis moeten blijven. De minister beseft dat de impact van de crisis heel groot is, maar het is onmogelijk om alles te vergoeden.

VLAIO (Agentschap Innoveren en Ondernemen) kan nog niet zeggen hoeveel toeristische ondernemers een aanvraag voor de hinderpremie of een andere premie hebben ingediend.

In verband met de capaciteitsproblemen aan de kust zegt Minister Demir dat ze niet wil vooruitlopen op het overleg dat ze met de kustburgemeesters zal hebben op 11 mei. Men zou bijvoorbeeld de toeristen wel het alternatief van de Westhoek of andere natuurgebieden kunnen aanbieden. Toerisme Vlaanderen onderzoekt hoe men dit zou kunnen managen, in samenspraak met de provincies en de kunststeden.

Er is ook overleg met de buurlanden. Het overleg loopt momenteel via de administratie maar in een latere fase zal de minister met haar collega's overleggen. Er wordt ook overlegd met de collega in Wallonië.

Toerisme Vlaanderen is niet bevoegd voor het binnenlandse toerisme. Vlaanderen Vakantieland is bedoeld om binnenlands toerisme te promoten. De provincies kunnen aan de VRT vragen om dit te promoten en de minister zal dit ondersteunen, maar ze zal zelf de lead niet nemen.

De minister onderzoekt welke maatregelen men langer zou kunnen aanhouden voor de toeristische sector, in overleg met de sector.

Alle deelsectoren van de toeristische sector zijn de oefening voor de opstart aan het maken en gaan na onder welke voorwaarden ze geleidelijk aan zouden kunnen heropstarten, rekening houdend met de veiligheid en de rendabiliteit. De minister heeft hieraan achter de schermen meegewerkt. Die oefening zal eerstdaags aflopen. Dan heeft men een volledig zicht op alle deelsectoren en kan de minister met haar Waalse collega en met de buurlanden overleggen.

Bepaalde projecten voortrekken kan uiteraard. De minister denkt aan het fietstoerisme en de iconroutes. De bedoeling is om dat sneller te doen dan oorspronkelijk gepland.

De 200 miljoen euro die de Vlaamse Regering heeft gegeven, is bedoeld als een noodfonds ten voordele van de gesubsidieerde sector, namelijk het jeugdtoerisme en het sociaal toerisme. Die komen eerst in aanmerking. Men is nu de oefening aan het maken. De eerste bevraging wijst naar die 15 miljoen euro, maar dat verandert van dag tot dag en week tot week. Zodra de Vlaamse Regering zegt dat alle ministers aanvragen kunnen indienen, zal minister Demir dat doen en zal ze de meervraag indienen voor het sociaal toerisme en het jeugdtoerisme. Dat staat los van de 1 miljoen euro, het bedrag aan pachtgelden dat kwijtgescholden werd. Dat staat ook los van de 5 miljoen euro. De aanvragen komen nog binnen. Dat gaat over vakanties voor kwetsbare mensen en personen met een handicap, die niet konden doorgaan in de paasvakantie en daarna. De minister hoopt dat eerstdaags te kunnen afsluiten om over te gaan tot de betalingen. De middelen zijn ter beschikking. Het is belangrijk voor al die organisaties om dat geld te hebben.

Hoe moeten we onze grenzen weer openen? Sommige landen doen dat al. Volgende week is er een informele Europese top rond toerisme. Vlaanderen krijgt daar onmiddellijk verslag van. De minister zal het openen van de grenzen afstemmen op wat er beweegt binnen Europa.

Er waren vragen over de watersport en de zeilsport, maar de minister krijgt ook veel mails met vragen over het jagen en het vissen. De Nationale Veiligheidsraad bepaalt dat, maar de minister wil de vraag over de watersport en de zeilsport wel stellen.

Als besluit hoopt ze zeer binnenkort, dus binnen een tot twee weken, met één groot plan af te komen.

Cathy COUDYSER,
voorzitter

Annick LAMBRECHT,
verslaggever